

Urad Vlade RS za komuniciranje

e: gp.ukom@gov.si

Številka: 091-8/2014

Datum: 21. 2. 2014

Zadeva: Stališče Ministrstva za pravosodje do predloga št. 5405-30 s portala predlagam.vladi.si – Prepis premoženja na družinske člane, sorodnike in prijatelje

Zveza: Vaš dopis št. 092-30/2014 z dne 3. 2. 2014

Ministrstvo za pravosodje je dne 3. 2. 2014 s strani Urada Vlade RS za komuniciranje prejelo predlog, posredovan preko spletnega orodja *predlagam.vladi.si*, ki se nanaša na prepis premoženja na družinske člane, sorodnike in prijatelje.

Predlagatelj predlaga, da se v času, ko je oseba v predkazenskem in kazenskem postopku ter vse dokler ni izdana pravnomočna sodba oz. je kazenska ovadba zavrnjena, prepove prepisovanje premoženja na družinske člane, sorodnike in prijatelje oz. kogarkoli drugega.

Ministrstvo za pravosodje v nadaljevanju daje pojasnilo, ki se nanaša na področje kazenskega prava, za katero je resorno pristojno.

V Zakonu o kazenskem postopku (v nadaljevanju: ZKP)¹ je v členih od 502 do 502.e urejen tudi institut *začasnega zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi, nastale s kaznivim dejanjem ali zaradi njega*. V skladu z navedenimi določbami, začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi s sklepom odredi sodišče, in to samo na predlog državnega tožilca, saj oškodovanec ni upravičen predlagatelj (lahko pa ta ukrep kadarkoli predlaga državnemu tožilcu). Takšna ureditev izhaja iz načela kazenskega prava, da je izvedba kazenskega postopka v javnem interesu zaradi zagotavljanja družbene pravičnosti, ne pa v (ekonomskem) interesu posameznega oškodovanca.

Zakon določa naslednje pogoje za izvedbo začasnega zavarovanja zahtevka:

1. v predkazenskem postopku - podani morajo biti utemeljeni razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, s katerim ali zaradi katerega je bila pridobljena premoženjska korist, ali da je bila taka korist pridobljena za drugega ali nanj prenesena,
2. v kazenskem postopku - obstajati mora nevarnost, da bi obdolženec, sam ali preko drugih oseb, to korist uporabil za nadaljnjo kriminalno dejavnost ali da bi jo skrnil, odtujil, uničil ali kako drugače z njo razpolagal, tako, da bi onemogočil ali precej otežil njen odvzem po končanem kazenskem postopku.

¹ Uradni list RS, št. 32/12 - uradno prečiščeno besedilo in 47/13.

Bistveno je, da se navedeni ukrep lahko izvede samo v zvezi s t.i. premoženjskimi kaznivimi dejanji (torej je storilec s kaznivim dejanjem pridobil določeno premoženjsko korist), obstaja pa nevarnost uporabe koristi za nadaljnjo kriminalno dejavnost ali da bi jo skril, odtujil, uničil ali kako drugače z njo razpolagal ter s tem onemogočil ali precej otežil njen odvzem po končanem kazenskem postopku. V predkazenskem postopku pa je dovolj, da so podani utemeljeni razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, s katerim ali zaradi katerega je bila pridobljena premoženjska korist, ali da je bila taka korist pridobljena za drugega ali nanj prenesena.

Prav zaradi tega mora sodišče v sklepu, s katerim se odredi začasno zavarovanje, navesti premoženje, ki je predmet zavarovanja, način zavarovanja in rok trajanja ukrepa ter ukrep ustrezno obrazložiti in izkazati pravni standard nevarnosti oziroma utemeljenih razlogov za sum. Za premoženje obdolženca mora torej državni tožilec vedeti, da lahko predlaga zavarovanje, ker mora biti to premoženje nato v sklepu navedeno. Sklep, s katerim se je zavarovalo premoženje, se lahko med postopkom tudi spremeni. Prav tako je v ZKP natančno določen rok trajanja navedenega ukrepa, ki pred preiskavo lahko traja največ 1 leto, med preiskavo največ 2 leti, po vložitvi obtožnice največ 3 leta, po prvostopenjski sodbi pa sme ukrep skupno trajati največ 10 let do izvršitve sodbe.

V sklepu o začasnem zavarovanju zahtevka za odvzem premoženjske koristi mora sodišče določiti tudi način zavarovanja zahtevka. ZKP v 502.d členu določa, da če s tem zakonom ni drugače določeno, se v postopku za začasno zavarovanje odvzema premoženjske koristi smiselno uporabljajo določbe o začasnih odredbah iz zakona, ki ureja izvršbo in zavarovanje.

Določbe o začasnih odredbah so urejene v Zakonu o izvršbi in zavarovanju² (v nadaljevanju: ZIZ) v členih od 266 do 279. Vrste začasnih odredb so urejene v 271. členu ZIZ, ki določa, da sme sodišče za zavarovanje denarne terjatve izdati vsako začasno odredbo, s katero je mogoče doseči namen zavarovanja, zlasti pa:

1. prepoved, da dolžnik ne sme razpolagati s premičninami;
2. prepoved, da dolžnik ne sme odtujiti ali obremeniti svoje nepremičnine ali stvarnih pravic, ki so v njegovo korist vknjižene na nepremičnini, z zaznambo te prepovedi v zemljiški knjigi;
3. prepoved dolžnikovemu dolžniku, da dolžniku ne sme izplačati terjatve ali mu izročiti stvari, ter prepoved dolžniku, da ne sme sprejeti stvari, izterjati terjatve ali razpolagati z njimi;
4. nalog organizaciji za plačilni promet (npr. banki), da mora dolžniku ali komu drugemu po dolžnikovemu nalogu odreči izplačilo denarnega zneska, za katerega je izdalo začasno odredbo, z dolžnikovega računa.

Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da je vaš predlog glede prepovedi prepisa premoženja na družinske člane, sorodnike in prijatelje v predkazenskem in kazenskem postopku že celovito zajet v veljavnem ZKP. Dodatno pojasnjujemo, da je ta problematika v določenem delu zajeta tudi v Kazenskem zakoniku (v nadaljevanju: KZ-1)³ v 75. členu, ki določa način odvzema premoženjske koristi. V KZ-1 je določeno, da se storilcu ali drugi prejemnici oziroma prejemniku koristi odvzamejo denar, dragocenosti in vsaka druga premoženjska korist, ki je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega, če pa mu jih ni mogoče odvzeti, se mu odvzame premoženje, ki ustreza premoženjski koristi. Če storilcu ali drugemu prejemniku koristi ni mogoče odvzeti premoženjske koristi ali premoženja, ki ustreza premoženjski koristi, se mu naloži, da mora plačati denarni znesek, ki ustreza tej premoženjski koristi. Poleg tega se lahko premoženjska korist, pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega, odvzame tudi tistim, na katere je bila prenesena brezplačno ali za plačilo, ki ne ustreza dejanski vrednosti, če so vedeli

² Uradni list RS, št. 3/07 - uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 - ZST-1, 45/08 - ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11 in 17/13 - odl. US.

³ Uradni list RS, št. 50/12 - uradno prečiščeno besedilo, 63/13 Odl.US: U-I-134/11-16.

ali bi bili mogli vedeti, da je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega. Če povzamemo, v ZKP je urejeno začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi, nastale s kaznivim dejanjem ali zaradi njega. V primeru, da je storilec kaznivega dejanja kljub temu uspel prenesti premoženja, pa se lahko v skladu s KZ-1 to premoženje odvzame tudi prejemniku premoženjske koristi.

Ministrstvo za pravosodje bo še naprej aktivno spremljalo izvajanje zgoraj opisanih določb ZKP in KZ-1 v praksi. Prav tako bo Ministrstvo za pravosodje v luči prihodnjih sprememb kazensko-procesne zakonodaje še naprej analiziralo vse predloge, ki bi še dodatno povečali učinkovitost izvedbe kazenskega postopka, vendar ob spoštovanju vseh ustavno zagotovljenih pravic obdolžencev in upoštevanju kazensko-pravnih standardov.

S spoštovanjem.

Andreja LANG
v.d. generalnega direktorja